

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 556/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Mgr. Ing. Pavla Korytára, správcu konkurznej podstaty úpadcu obchodnej spoločnosti MTA, spol. s r. o. v konkurze, Vydrany 495, IČO 31 430 813, Sladovnícka 13, Trnava, IČO 37 994 018, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Korytár s. r. o., Sladovnícka 13, Trnava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Ing. Pavol Korytár, vo veci namietaného porušenia čl. 20 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 21 CoKR 9/2018 a jeho rozsudkom z 25. júna 2019 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obdo 81/2019 a jeho uznesením z 30. júla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť Mgr. Ing. Pavla Korytára, správcu konkurznej podstaty úpadcu obchodnej spoločnosti MTA, spol. s r. o. v konkurze, o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Argumentácia ústavnej sťažnosti

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. októbra 2020 elektronicky doručená ústavná sťažnosť Mgr. Ing. Pavla Korytára, správcu konkurznej podstaty úpadcu obchodnej spoločnosti MTA, spol. s r. o. v konkurze, Vydrany 495, IČO 31 430 813, Sladovnícka 13, Trnava, IČO 37 994 018 (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 20 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 CoKR 9/2018 a jeho rozsudkom z 25. júna 2019 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obdo 81/2019 a jeho uznesením z 30. júla 2020.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že 2. augusta 2007 sťažovateľ podal žalobu o určenie právnej neúčinnosti právneho úkonu v zmysle § 57 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) proti žalovanej TM-STAV, s. r. o. (ďalej len „žalovaná 1“), a proti žalovanej FOOD POINT, s. r. o. (ďalej len „žalovaná 2“).

3. Rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) č. k. 25 Cbi 6/2007-542 z 3. júna 2011 bolo určené, že kúpna zmluva z 21. mája 2004 uzavretá medzi obchodnou spoločnosťou MTA, spol. s r. o. v konkurze (ďalej len „úpadca“), na strane predávajúceho a žalovanej 2 na strane kupujúcej, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva ku konkrétne označeným nehnuteľnostiam ležiacim v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], ako aj k hnutel'ným veciam tvoriacim súčasť a príslušenstvo nehnuteľností, je voči konkurzným veriteľom právne neúčinná, pričom žalovaná 1 je povinná zaplatiť časť prijatej kúpnej ceny v sume 718 442,04 € do konkurznej podstaty

úpadcu. Konanie v časti týkajúcej sa určenia vlastníctva sťažovateľa k nehnuteľnostiam a k hnutelným veciam bolo zastavené.

4. Rozsudkom krajského súdu č. k. 21 CoKR 12/2011-661 z 21. februára 2012 bol rozsudok okresného súdu potvrdený v časti určenia neúčinnosti kúpnej zmluvy a v časti uloženej povinnosti žalovanej 1 zaplatiť do konkurznej podstaty sumu 718 442,04 € bol zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

5. Ďalším rozsudkom okresného súdu č. k. 25 Cbi 6/2007-722 z 31. októbra 2012 v spojení s jeho opravným uznesením č. k. 25 Cbi 6/2007-729 zo 6. decembra 2012 bola žalovaná 1 zaviazaná zaplatiť časť prijatej kúpnej ceny v sume 718 442,04 € do konkurznej podstaty úpadcu.

6. Uznesením krajského súdu č. k. 21 CoKR 7/2015-845 z 11. februára 2016 bol rozsudok okresného súdu z 31. októbra 2012 v spojení s opravným uznesením zo 6. decembra 2012 opäť zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

7. Rozsudkom okresného súdu č. k. 25 Cbi 6/2007-878 z 21. novembra 2017 bola žaloba sťažovateľa v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 718 442,04 € zamietnutá.

8. Rozsudkom krajského súdu č. k. 21 CoKR 9/2018-918 z 25. júna 2019 bol rozsudok okresného súdu z 21. novembra 2017 potvrdený.

9. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo 81/2019 z 30. júna 2020 (správne má byť 30. júla 2020, pozn.) bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté. Uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 24. augusta 2020.

10. Z dosiaľ uvedeného podľa názoru sťažovateľa vyplýva, že všeobecné súdy počas viac ako 13 rokov (od 2. augusta 2007 do 30. júna 2020) spôsobili neprimerané priťahy a zároveň konajúce súdy (opakovane krajský súd) dospeli k zmätočnému rozhodnutiu, ktorým určili právnu neúčinnosť kúpnej zmluvy z roku 2004 voči konkurzným veriteľom,

avšak následky určenia neúčinnosti kúpnej zmluvy v rozpore s platnou právnou úpravou nepriznali, keďže žalobu sťažovateľa na vrátenie plnení poskytnutých na základe právne neúčinnnej zmluvy voči žalovanej 1 zamietli.

11. Právne názory krajského súdu uvedené v jeho opakovaných rozhodnutiach považuje sťažovateľ za zmätočné, arbitrárne a za rozporné s platnou právnou úpravou zákona o konkurze v súvislosti s následkami určenia právnej neúčinnosti úkonov úpadcu pred vyhlásením konkurzu, a to do takej miery, že došlo zásadným spôsobom k zásahu do ústavných práv sťažovateľa na súdnu ochranu a na právo vlastniť majetok.

12. Podľa názoru krajského súdu z dokazovania vyplýva, že sa plnilo tretej osobe, ktorá nebola stranou právne neúčinnnej zmluvy, a preto sa na ňu nevzťahuje vzájomnosť plnenia, a tým ani požiadavka na vrátenie plnenia poskytnutého úpadcom. Potom, ako bolo konanie proti žalovanej 2 právoplatne skončené, v spore zostala len žalovaná 1, ktorá však nie je stranou, ktorá by mala byť zaviazaná titulom vzájomného plnenia. Poskytnuté plnenie je formou plnenia v spojení so zmenou subjektov dlhu, pri ktorom žalovaná 1 nebola len platobným miestom (ako to tvrdí sťažovateľ). Náš právny poriadok plnenie na účet tretej osoby ani nepozná a takéto plnenie by bolo podľa názoru krajského súdu v rozpore so zákonom.

13. Podľa právneho názoru sťažovateľa sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, keď dospel k záveru, že od žalovanej 1 ako tretej strany, ktorá nebola stranou právneho úkonu (kúpnej zmluvy), nemožno požadovať vrátenie plnenia, a že teda žalovaná 1 nie je stranou zaviazanou titulom vzájomného plnenia. Okrem toho je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu aj ten právny názor krajského súdu, podľa ktorého náš právny poriadok plnenie na účet tretej osoby nepozná a išlo by o plnenie v rozpore so zákonom. Krajský súd zjavne opomenul inštitút zmluvy v prospech tretieho. Hoci tento „tretí“ nie je výslovne uvedený ako účastník právneho úkonu, no napriek tomu nadobúda určité práva a povinnosti, ktoré mu z právneho úkonu plynú. Zmluvou v prospech tretieho sľubuje totiž dlžník veriteľovi, že bude plniť v prospech tretej osoby.

14. Z uvedeného vyplýva, že krajský súd neaplikoval právne relevantné ustanovenia § 50a Občianskeho zákonníka o zmluve v prospech tretieho, ale ani ustanovenia zákona o konkurze o povinnosti vrátiť plnenie poskytnuté na základe právne neúčinnnej kúpnej zmluvy, čím zásadným spôsobom poprel ustálené právne názory slovenských súdov.

15. Podľa názoru krajského súdu skutkové podstaty odporovania podľa § 59 a § 60 zákona o konkurze nie sú vzájomne alternatívne, ale sú vo vzťahu špeciality. Ak dlžník splnil záväzok k jednému veriteľovi, ale voči ostatným veriteľom ho nesplnil, vždy by došlo k ukráteniu tých veriteľov, záväzky ktorých dlžník nesplnil, a každému plneniu by bolo možné odporovať prostredníctvom § 60 zákona o konkurze, pričom ustanovenie § 59 by bolo potom zbytočné. Zákonodarca preto jednotlivé skutkové podstaty upravil osobitne a každú viaže na jednotlivé špecifické podmienky i vo vzťahu k lehotám.

16. Sťažovateľ s uvedeným právnym názorom nesúhlasí. Uplatnil odporovacie právo v zmysle § 62 ods. 1 zákona o konkurze voči žalovanej 1 ako osobe, v prospech ktorej úpadca odporovateľný právny úkon uzatvoril, resp. ktorá z odporovateľného právneho úkonu priamo nadobudla prospech. Sťažovateľ považuje za preukázané, že kúpna zmluva splnila podmienky odporovateľnosti, čo vyplýva z prvého výroku rozsudku okresného súdu z 3. júna 2011 v spojení s potvrdzujúcim výrokom rozsudku krajského súdu z 21. februára 2012. Jeho názor týkajúci sa skutkových podstat odporovateľnosti je správny, a to nielen s poukazom na rozsiahlu rozhodovaciu činnosť konkurzných súdov, ale aj vzhľadom na odbornú literatúru prezentovanú predovšetkým komentárom docenta Ďuricu k zákonu o konkurze.

17. Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa – Mgr. Ing. Pavol Korytár, správca úpadcu spoločnosti... na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo vlastníť majetok vyplývajúce z dodatkového protokolu k Dohovoru z roku 1952 v čl. 1 a čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, uznesením Najvyššieho súdu SR, č.k.: 2Obdo/81/2019 zo dňa

30.06.2020 (správne má byť 30. 7. 2020, pozn.) a rozsudkom Krajského súdu v Trnave, č.k.: 21CoKR/9/2018-918 zo dňa 25.06.2019 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR, č.k.: 2Obdo/81/2019 zo dňa 30.06.2020 (správne má byť 30. 7. 2020, pozn.), ktorým sa dovolanie Sťažovateľ odmietlo sa zrušuje a vracia späť na konanie.

3. Rozsudok Krajského súdu v Trnave, č.k.: 21CoKR/9/2018-918 zo dňa 25.06.2019, ktorým sa potvrdil rozsudok Okresného súdu Trnava, č.k.: 25Cbi/6/2007-878 zo dňa 21.11.2017 sa zrušuje a vracia späť na konanie.

4. Krajský súd v Trnave je povinný do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadostučinenie sťažovateľovi vo výške 10.000,- Eur na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

5. Najvyšší súd SR... a Krajský súd v Trnave... sú povinní uhradiť sťažovateľovi trovy konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Skutkový stav veci

18. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo 81/2019 z 30. júla 2020 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu č. k. 21 CoKR 9/2018-918 z 25. júna 2019.

19. Podľa konštatovania najvyššieho súdu prípustnosť podaného dovolania oprel sťažovateľ o ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a), resp. písm. b) Civilného sporového poriadku.

20. Podľa názoru najvyššieho súdu bolo dovolanie podané oneskorene. Napadnutý rozsudok krajského súdu bol elektronicky odoslaný a sťažovateľovi doručený 24. júla 2019, v dôsledku čoho posledným dňom lehoty na podanie dovolania bol 24. september 2019 pripadajúci na pracovný deň (utorok). Dovolanie sťažovateľa bolo okresnému súdu doručené elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom

25. septembra 2019 (a toho istého dňa bolo aj odoslané). Dovolanie bolo teda podané jeden deň po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty.

III.

Relevantná právna úprava

21. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

22. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

23. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.A K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu

24. Ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia čl. 20 a čl. 46 ústavy, čl. 13 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obdo 81/2019 a jeho uznesením z 30. júla 2020 treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

25. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

26. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko

odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

27. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol ako oneskorene podané, teda vecnými námietkami sťažovateľa uplatnenými v dovolaní (tvrdené odchýlenie sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. absencia takejto rozhodovacej praxe) sa vôbec nezaoberal. Sťažovateľ rozhodujúci záver najvyššieho súdu o oneskorenom podaní dovolania v ústavnej sťažnosti nijako nenapáda. Preto sa ani nedá vedieť (ba ani len domnievať sa), z akých dôvodov vlastne považuje sťažovateľ dovolacie uznesenie najvyššieho súdu za porušenie jeho označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu. Inými slovami, sťažovateľ vo vzťahu k najvyššiemu súdu neposkytol vôbec žiadnu argumentáciu (tým menej relevantnú argumentáciu), vo svetle ktorej by ústavný súd mohol prijaté závery najvyššieho súdu preskúmavať. Treba k tomu tiež poznamenať, že závery najvyššieho súdu sú dostatočne odôvodnené a presvedčivé.

IV.B K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu

28. Ústavnú sťažnosť pre namietané porušenie čl. 20 a čl. 46 ústavy, čl. 13 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu v časti smerujúcej proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 CoKR 9/2018 a jeho rozsudku z 25. júna 2019 treba považovať za neprípustnú.

29. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

30. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho zákonných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

31. Ako už bolo uvedené, sťažovateľ podal dovolanie oneskorene, čo z pohľadu ústavného súdu znamená to isté, ako keby dovolanie vôbec nepodal. Inými slovami, sťažovateľ nevyčerpal možnosť účinného podania dovolania, teda právny prostriedok priznaný mu zákonom na ochranu jeho označených práv, čo zakladá neprípustnosť ústavnej sťažnosti. Treba k tomu tiež poznamenať, že sťažovateľ žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý možnosť podania dovolania účinne nevyužil, ústavnému súdu neuviedol. Podanie dovolania po uplynutí zákonnej lehoty bez ďalšieho rozhodne nemožno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa.

32. Napokon treba uviesť, že sťažovateľ namietal aj zbytočné prietahy v konaní s poukazom na to, že celé konanie trvalo až 13 rokov. V dôvodoch ústavnej sťažnosti pritom poukázal na čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj na čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré *ratione materiae* obsahujú v sebe právo na súdne konanie bez zbytočných prietahov, resp. právo na konanie v primeranej lehote.

33. Napriek uvedenému sťažovateľ v návrhu požadovaného nálezu (*petite*) vyslovenie porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už nepožadoval. Ide o zrejmy nesúlad medzi obsahom ústavnej sťažnosti a jej *petitom*.

34. V uvedených situáciách je z pohľadu ústavného súdu rozhodujúce znenie *petitu* ústavnej sťažnosti. Za daného stavu preto námietkou sťažovateľa o zbytočných prietahoch v konaní sa nebolo možné zaoberať.

35. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu